

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBP

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani. Cenik štev. 17/1. — Doprisk se ne vračajo. — Številka pri čekovnem uradu.

Naročitev iz okrajev SHS: letna K 100, za polet leta K 95, za četrtek leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo mesečno K 10.

— Številka telefona 552.
Plača in toži se v Ljubljani.

LETÖ IV.

LJUBLJANA, dne 2. avgusta 1921.

ŠTEV. 78.

Naredba o pobijanju draginje.

(Konec.)

V tej nasprotujoči si splošni situaciji hoče naredba z dvemi sredstvi pobijati draginjo in sicer s tem, da bo vlada podpirala konzume in jim dala brezobrestna posojila v okviru proračunske možnosti in drugič, da bo ustanovila občinska sodišča za maksimiranje cen najvažnejšim življenjskim potreboščinam.

Ta dva momenta sta nam povod, da moramo o naredbi razpravljati.

Nepojmljivo nam je, da po vseh žalešnih izkušnjah s konzumi in po vseh naših neovrnih protestih in pri kroničnem deficitu državnega gospodarstva, ki znaša samo letos nad eno milijardo dinarjev, hoče vlada še trošiti denar za konzume.

Pričakovali smo štednjo v državnem gospodarstvu, da prenehamo z tiskanjem nepokritih bankovcev, katerih izkazuje Narodna banka po zadnjem izkazu nad 3 milijarde 840 milijonov dinarjev v prometu, medtem ko znaša vrednost zarje zastavljenih državnih gozdov le 2 milijardi 140 milijonov dinarjev. Toda zaman. Nepopoljšljivo radodarna je vlada s krediti in ne misli na posledice, ki nastajajo, ko smo že sedaj potrojili množino krožečega denarja. Pri zamjenavi smo imeli nekaj nad 5 milijard kron v prometu, sedaj jih imamo v kronske-dinarskih novčanicah petnajst milijard. Smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo, da se mora z javnim denarjem štediti in da ni ne najmanjšega povoda, da bi se konzumom dajale podpore in brezobrestni krediti.

V sodišča za maksimiranje cen, ki se ustanovijo v vsaki občini, imajo priti vsi drugi zastopniki, samo ne trgovci in ne producent. Sedem članov, ki jih

bo imelo tako sodišče v samoupravnih mestih, se sestavlja iz treh občinskih edbornikov, dveh državnih uradnikov in dveh zastopnikov delavstva, ki jih izvolijo krajevne organizacije. Torej na način popolne izključitve samoobbrane, popolnega kontumaciranja se bo določevala cene in diktiralo kazni.

Obsojamo brez razlike oderuščno in izkorisčanje in zahtevamo, da se ga kaznuje. Obenem pa zahtevamo, da se onemu, ki nosi velika bremena in o katerega dobrobitu se bo na teh sodiščih sodilo, dovoli vsaj najprimitivnejše pravice vsakega državljanja, da je v odboru zastopan in ima priliko, da se brani. Poznamo predobro animoznost proti trgovstvu, ki je po posebnem prizadevanju bivše deželne vlade zelo razvita med ljudstvom in predobro znanom je, kam se bodo pod vplivom demagoškega tiska razvile v teh sodiščih strasti krajevnega šovinizma in nasprotstev. Vemo tudi ono, da se ta naredba ne bo izvajala nikjer drugod kakor v Sloveniji, kar je jasno pokazal tisk, ki je na Hrvaškem brez komentarja priobčil naredbo, v Srbiji pa ni smatrali niti za potrebno omeniti jo.

Cudimo se le brezmejni desinteresiranosti našega trgovskega ministerstva, ki pušča o takoj da ekosežnih vprašanjih odločevati drugo ministerstvo, ne da bi se sporazumelo z njim. Mislimo smo, da bo dr. Spaho, kot dolgoletni tajnik sarajeveks zbornice in praktik v trgovskem življenju, malo bolj energično zastopal naše interese.

Denarne kazni, ki jih predvideva naredba, pomenijo celo premoženje večine naših trgovcev. Kazni se kretajo med stotisoč do osemstotisoč kron. Za neoznačenje cen izloženemu blagu so predvidene kazni od 1000 do 10.000 dinarjev. In v sedanjem času kolebanja valut, transportnih rizikov in konjunkturalnih zgub, o katerih vedo zadruge najbolje mnogo povedati, naj

odloča kolegij lajikov, ki o trgovini nima pojma.

Usvojamo si vprašati gospoda ministra, kdo naj načomesti trgovcu zgube pri padcu cen, kdo naj ustvarja v taki državi podjetja in industrijo, da bo o njegovem trudu sodilo nekega dne pet ali sedem lajikov? Nereelnost se da iztrebiti iz trgovine ne z našredbami, marveč s konsolidacijo prometne, carinske in organizacijo gospodarske uprave. Finančna uprava pa ima možnost, da izravna z jačim obdačenjem prekomerne dobike in jih pritegne k prispevkom v javne svrhe.

Na nas dela naredba čuden utis, da eno in isto ministerstvo na eni strani likvidira najemninsko vprašanje in pušča povišati najemnino za trgovske lokale do najvišje možnosti prostega prometa, na drugi strani pa sega k prisilnim sredstvom za omejevanje proste konkurenčne v času, ko je notorična stagnacija trgovine na celih črti.

Določbe o obrti carinskih posrednikov.

Sedaj veljavne predpise o carinskih posredovalcih ali agentih je izdal Stojan M. Protič kot finančni minister pod štev. 12.609 dne 27. maja 1911 na podlagi čl. 22 srbskega zakona o radnjama.

V sporazumu z beograjsko trgovsko zbornico in s carinskim svetom generalne direkcije carin je finančni minister določil v omenjenem pravilniku za vzpostavljenje carinskih posrednikov pri carinarnicah sledeče pogoje:

Carinsko posredništvo sme vršiti samo oni, ki je strokovno izobražen in ki je zadostil sledečim zahtevam:

1. da je polnoleten in da plača najmanj 15 dinarjev davka;

2. da je državljan kraljevine SHS in da je odslužil vojno odnosno, da je vojne obveznosti oproščen.

3. ki ima občinsko pravstveno spričevalo, potrdilo, da ni v sodni preiskavi in da ni v konkurzu;

4. ki s potrdilom carinarnice dokaze, da je v svojem carinskem poslovanju pravilen in za kateri čas je izvrševal carinske posle.

Za strokovno praktično izobrazbo so predpisani sledeči roki:

1. Kdor je dovršil univerzito v tu ali inozemstvu in je kot carinski posrednik najmanj leto dni vršil službo na carinarnici.

2. Kdor je kot carinski pripravnik odnosno uradnik dve leti služil pri carinarnicah, ako je bil sprejet v službo po uvrščeni maturi ali državni trgovski akademiji v tu ali v inozemstvu.

Drugače mora služiti pet let na carinarnici.

3. Kdor je izvršil državno trgovsko akademijo ali kako trgovsko šolo v tu ali inozemstvu, ki je priznana od naše države kot državni trgovski akademiji enakovredna in je služil pri carinskem posredniku kot pomočnik ter izvrševal carinske ekspedicije najmanj tri leta.

4. Kdor je dovršil višjo šolo trgovske omladine ali nižjo gimnazijo ali pa najmanj trirazredno privatno trgovsko šolo in je potem bil zapošljen štiri leta kot pomočnik na delu pri carinskem posredniku ali pa v trgovinah, ki izvršujejo carinske ekspedicije, ako položi predpisano skupščino.

5. Oni, ki so bili pri izdanju pravilnika pomočniki posrednikov, akoravno niso imeli predpisane kvalifikacije, pač pa so bili pri carinarnici že prijavljeni za izvrševanje carinske

celo vrsto sadov na malem prostoru nasaditi. Ajda je bila glavni pridelek dežele in se jo je po katastralnih izkazih pridelalo letno 577.008 mernikov. Po ajdi je bil najvažnejši pridelek oves z donosom 562.220 mernikov; na tretjem mestu je bila pšenica s 448.812 merniki, dalje rž 362.628 mernikov, potem proso, za priljubljeno kašo z 252.204 merniki, konečno koruza s 84.480 merniki in strok z 10.549 merniki. Krompirja se je okrog l. 1850 pridelalo letno 2.451.000 mernikov. Producija krompirja je bila vsled gnilobe, ki je bila l. 1849 dosegla vrhunc, zelo padla, ker so se kmeti bali gnilobe.

Producija fižola se je cenila na 2556 mernikov, bele repe 529.000 in korenja 15.480 mernikov.

Od industrijskih rastlin se je kultiviral lan in se je pridobivalo 14.000 mernikov lanenega semena, konoplje pa 10.000 centov. Dasi tehdaj preja in tkanje platna na Kranjskem že ni bila več tako razvita industrija, kakor nekdaj, ko se je kranjsko platno, posebno za jadra močno kupovalo, se je vseeno podelalo v smledniški, loški, kranjski in idrijski okolici razen domače produkcije, še nad 5000 centov lanu iz Ziljske doline iz Koroške in iz Štajerske.

Štajerske detele se je pridelavalo na 628.538 centov. Kulturo lucerne se je začelo okrog l. 1850 močno razširjati.

V poljedelstvu je bila glavna ovira napredka nadmerno razkosanje posestev, ki razen na Primorskem ni bilo nikjer tako močno. Po poročilu leta 1852 je bilo 229.847 oralov njiv na Kranjskem, ki so bile razdeljene na 609.600 parcel z 73.469 posestnikov. Slabe razmere so silile kmetja, da je na svoji majhni posesti skušal vse mogoče predmete pridelati in

stročnega sočivja se je pridobilovalo 5—6000 mernikov. Producijo slame se je cenilo na 3.760.000 centov. Pšenico je kmet po večini prodal, da je z izkupičkom plačal davke in nakupil potreboščine za gospodarstvo.

Ostalih izdelkov se je zelo malo prodalo, ker so jih kmetje rabili za lastno prehrano. Kranjska je le v izredno dobrih letinah krila potrebo prehrane. V splošnem se je računalo, da je Dolenjska aktivna, medtem ko sta bile Gorenjska in Notranjska z nad eno tretjino pasivne. Glavna brana prebivalstva je bila ajda, kaša, krompir, zelje in repa, v gorskih krajih ponekod celo oves. Pri malih posestnikih včasih po cele tedne ni bilo kruha. Kmetijska družba je posebno propagirala kulturo koruze, ki se je v nekaterih krajih tudi zelo oprijela, vendar ne v oni meri, kakor bi bilo potrebno.

Špecjaliteta je bilo mešanje raznih kultur. Med krompirjem in prosom se je našel lan nasajen, med zimsko pšenico, lečo na Gorenjskem, na Dolenjskem pa često lan med ajdo.

Zelje v glavah je bilo že tedaj važen izvozen predmet za Trst; zato se je zelje s posebno vnemo nasajalo. Krmiv se je pridelalo 4.588.000 centov, kar pa ni zadostovalo za prehrano živine. Sadjereja je bila posebno po Dolenjskem razvita. Glavne sadne

vrste so bila jabolka, hruške, češnje in češljape. Na Notranjskem je sadjarstvo cvetelo samo v Vipavski dolini, ki je takoj po l. 1848 začela zgodnje sadje pošiljati po železnici v Gradec in celo na Dunaj.

Od leta 1837 se je bila precej razvila kultura murbinih dreves, ker je kranjska kmetijska družba letno deloma po nizkih cenah, deloma zastonj razdeljevala do 10.000 murv. Ta kultura se je posebno oprijela v Vipavi, okrog Krškega, Kostanjevice, Metlike in Mokronoga. Leta 1852 se je cenila kultura murv na Kranjskem na 85.000 dreves. Svine se je pridobilo, ker še niso bila vsa drevesa v vporabi svinoprek, 663 funtov, kar je po povprečni ceni 9 fl. za funt, vrglo 5.976 fl. surovega dohodka.

Vinske kulture so obsegale 19.418 oralov zemlje. Povprečna vinška letina je znašala na Kranjskem 377.228 avstrijskih veder, od česar je bila 1/5 najboljše, 1/5 srednje in 1/5 slabe vrste. Kot najboljše vino so hvali rudečega Vrhpoljca. Najlepši vignograji so bili v okolici Dražič pri Metliki, Kostanjevice, Krškega, Novega mesta, Semiča in na Notranjskem v krajih Erzel, Št. Vid, Slap, Lozice in Goče.

Vino ni bil izvozni predmet, marveč se je celo uvažalo štajerska in istrijanska vina.

(Dalje prihodnjič.)

odpreme, ako dokažejo pet let pomočniške dobe v praksi carinske špedicije in položijo predpisan izpit.

Izpit, katerega imajo v zadnji dve kategoriji spadači kandidati za carinske posrednike, polagati, obseg sledete predmete:

I. skupina:

1. carinarstvo (teoretični in praktični del), carinska tarifa in carinska razvrstitev (klasifikacija) blaga.

2. računstvo (stiri vrste računanja s celimi številami, navadnimi in decimalnimi vložki), trojno pravilo, obrestni in verižni račun).

3. jedno izmed treh narečij naše kraljevine.

II. skupina:

1. osnova trgovskega in menjene prava.

2. osnove trgovskega zemljepisja.

3. trgovsko knjigovodstvo in dopisovanje.

Izpit, katerega imajo, v zadnji pismeno; izpit iz enega jugoslovenskega jezika in knjigovodstva pismeno in ustmeno, ostali predmeti ustmeno. Izpit se polagajo v državni trgovski akademiji pred komisijo, ki se sestavlja iz enega uradnika carinske uprave, ki ga določi finančni minister, za predmete carinske stroke; dalje uradnika trgovskega ministerstva, ki ga odredi trgovski minister in učitelja državne trgovske akademije, ki dolični predmet predava.

Kdor ne položi izpita iz kakega predmeta prve skupine, se sploh ne izpravi iz drugih predmetov, mireve more šele po preteklu šestih mesecov ponovno polagati izpit.

Kdor položi izpiti iz prve skupine, a ne iz druge, ima pravico na naknadno polaganje izpita po treh mesecih iz predmeta, iz katerega ni položil.

Kandidat dobi o položenem izpitu potrdilo komisije, katerega službeno potrdi Carinska Uprava in obeleži s pečatom Carinske Uprave finančnega ministerstva.

Na podlagi zgoraj predpisanih pogojev daje Carinska Uprava načelno dovoljenje za carinsko posredovanje, trgovska zbornica pa po zakonu o radnjama dovoljenje za protokolacijo carinsko-posredniške tvrdke, nakar ga finančni minister postavi za carinskega posrednika.

S carinsko posredovalno prakso sme pričeti carinski posrednik šele tedaj, ko je položil kaveijo in sicer na glavnih carinarnicah I. in II. reda 3000 dinarjev in pri vzporednih carinarnicah 500 dinarjev v gotovini, vrednostnih papirjih, garancijskem pismu znanega denarnega zavoda ali v pismenem jamstvu treh premožnih državljanov, katere carinarnica prizna. —

Veljavnost teh predpisov je bila sočasno z drugimi naredbami finančnega ministerstva odnosno generalne direkcije carin, ki se tičejo carinskega postopanja, razširjena na celo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ker pa naše obrte in sodne oblasti niso bile uradno obveščene o razširjenju te naredbe, niso dosedaj dopuščale protokolacij carinsko posredovalnih tvrdk z navedbo, da to niso trgovska podjetja.

Nato je generalna direkcija carinske uprave poslala deželnemu vladu dne 25. novembra 1920 pod št. 76.959 naredbo o carinskih špediterjih s prošnjo, da bi se to vprašanje uredilo.

Ker nam ni znano, da bi bilo to vprašanje, ki je sedaj za nas vrlo aktualno, rešeno, želimo, da oddelek ministerstva trgovine in industrije odredi revizijo kvalifikacije v Sloveniji poslujočih carinskih posrednikov in sodno protokolacijo njih tvrdk, da bodo trgovski krogi vedeli, kdo od raznih posrednikov je opravičen in kdo ne. To zahtevamo iz tega razloga, ker se zadnji čas popolnoma neznani ljudje brez pravilne prijave, laste carinske špedicije, kar se je prijetilo na Rakeku, na Jesenicah in drugod.

Objavili smo pravilnik o pogojih za imenovanje carinskih agentov z željo, da se naši ljudje, ki imajo predpisane pogoje v velikem številu, posvetijo temu poklicu, ki je vsled urejenih razmer zelo rentabilen. — Imamo mnogo interesa na tem, da se

naši ljudje posvetijo carinski špediciji, ki bo z ozirom na prometni položaj Slovenije igrala v bodoče veliko vlogo. Dalje tudi, da se prepreči oderuščvo, ki so ga uganjali prvi posredniki in da se odpomore carinski mizeriji, ki ubija naš trgovski svet. Posebno pa bi želeli, da južna železniška uprava posveti polno pozornost obnovitvi železniško - carinskega posredovanja.

Stanovanjska naredba.

(Konec.)

Čl. 28. do 38. govori o stanovanjskih oblastvih, kaznih, pristojbinah i. t. d.

Zanima nas le odstavek o pristojbinah, čl. 31. Glasom tega člena plača pristojbino oseba, ki se obrne na stanovanjski urad. To je lahko hišni posestnik ali pa najemnik, vsaj tako bi človek misil. Pa ne. Čl. 22. pravilnika pravi, da plača pristojbino hišni lastnik; in samo pri dodelitvah (menda po čl. 20 uredbe) prevzemnik. To ni posebno jasno povedano, oziroma si medsebojno nasprotuje.

Kaj naj rečem o »pravilniku«? V obče se mi zdi dober.

Posemeznim določbam pa se da pač prigovarjati. Čl. 1. pravilnika obsojamo iz vzroka, kakor čl. 6. in 7. uredbe same.

Čl. 3. in 4. govorita o višini najemnine v podnjem oddanih sob. Na prvi pogled nista jasna, kajti nikjer ni besedice o tem, ali se govori o najemnini takih sob za celo leto ali za en mesec. Običaj je bil, da so se zobe doslej odajale na mesec. Iz besedila pa se mora sklepati, da je tukaj govor o celotni najemnini. Vendar nam zgled stvar razjasni popolnoma. Po čl. 3. in 4. se imajo zobe oddajati z naprej kakor sledi. Najprej se ugotovi cena celega stanovanja, recimo 2.400 kron, 3 zobe. Torej 800 kron za 1 zobo. Tedaj cena prazne zobe $\frac{800}{1200} = 1200$ ali največ 1600 kron na leto, opremljena zoba $1600 + 800 = 2400$ ali 3.200 K, pri posebno luksurijoznih zobah do 4.600 kron na leto. To bi prišlo potem na mesec za prazno zobo 100 do 133 K; za opremljeno zobo 200 do 267 K; za luksurijozno zobo do 333 K. To bi nekako odgovarjalo dosedanjim mesečnim cenam za zobe, kakor se oddajajo v podnjem. Ta določba se nam vidi primerna.

Čl. 5., 6., 7., 8., 9. in 10. pravilnika govore o uradni dodelitvi stanovanj, in so nekakšen komentar k čl. 19.—27. uredbe.

Kakor rečeno, so s temi členi pravice hišnih posestnikov gledé razpolaganja s stanovanji tako omejene, da jih že bolj ni mogoče več omejiti. Institucija »nadzornikov« za stanovanja bo tudi provzročila precej hude krvni, ker ima človek v svojem stanovanju rad mir, in bi se lahko dostojnemu državljanu na besedo verjelo, posebno če bi to potrdil hišni lastnik; sploh prisilne institucije ne rodé ni, kjer dobrega sadu. Sicer pa to preiskavanje stanovanj tudi ni v skladu — z nedotakljivostjo stanovanj, po ustavi zajamčeno nam.

Z vsemi temi prisilnimi nakazovanji stanovanj, z deložiranjem in dodelitvijo se po mojem mnenju ne bo rešila stanovanjska kriza. Take »prišilne« reči so udarec v vodo.

Rešilo nas bo samo zidanje. Država naj odredi davčne olajšave za nove stavbe, naj da les iz svojih Šum za polovično ceno in sama naj zida. Tudi mesto naj bi zidalo in podprtlo ali osnovalo stavbene zadruge itd.

Premožnejši privatniki naj bi se zganili in ustanovili stavbene zadruge. Zidalo naj bi se zlasti ob periferiji, in tramvaj naj se podaljša do Viča, do St. Vida, do Ježice, čez Štepanjo vas do novega pokopališča, in do Lavrice.

Samo na ta način se bode rešilo stanovanjsko vprašanje. Če bode tramvaj razširjen, bodo pač šel gospodarsko šibkejši trgovci, obrtniki in stanovanjski najemnik v predmestje. In pomagano bode vsem. Saj tudi v Parizu ne prebiva vse v centru; zato kaj bi moral v Ljubljani vsak stanovati na Mestnem trgu?

Razvesljiv pojav se poroča iz Maribora, osnovanje zadruge »Hitrozid«, ki bo zidala enostanovanjske hiše iz betona po ameriškem načinu, izgotovljene v 2 mesecih. Maribor se giblje, Zagreb zida, Beograd zida, samo Ljubljana spi.

Zbudi se, Ljubljana!

Nekaterim se zdi čl. 8. pravilnika gledé neizogibno potrebnih stanovanjskih prostorov pretesen; meni ne.

Čl. 11. do 23. govore o ustrojstvu stanovanjskih oblasti. Zdě se mi še dosti srečni. Le člen 23. bi ugovarjal, ker govori zopet o neki »prisilni preselitvi«; zdi se mi, da bi morali biti za take prisilne akcije podani vse drugi vzroki, kakor so v stanovanjski naredbi in pravilniku navedeni.

Kakor rečeno, pa upamo, da se bode v vseh slučajih, kjer pridejo v poštev prisilne odredbe, postopalo — kakor doslej — tudi v naprej s primerno toleranco in obzirnostjo.

Slej kakor prej pa želimo: čim največ svobode. Svobodo trgovcem, proč s koncesijami, pač pa zahtevamo usposobljenostni dokaz za vse branje! Svobodo hišnim posestnikom, omejeno le po dopustni pritožbi na stanovanjski urad ali na sodišče. To in pa zidanje, pa bo rešeno stanovanjsko vprašanje.

Izvoz in uvoz.

Izvoz konj se ne vrši preko Subotice. Pri izvozu konj Subotica, kakor je bilo do sedaj določeno, ne pride v poštev, ker trgovski promet z Madžarsko še ni vzpostavljen. Kontingent se naj izvozi preko Maribora (1500 konj), Rakova (1000 konj), Djedvjele (500 konj).

Izvoz hrastovega lesa iz Čehoslovaške. Lastniki slovaških žag zahtevajo od vlade, da ukine ali vsaj zniža izvozne pristojbine na hrastov žagan les. To zahteva motivirajo s popolno stagnacijo trgovine s tem predmetom v državi, ker se nahaja v Čehoslovaški okrog 50.000 m³ hrastovih desk.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Podraženje blaga. Radi obče gospodarske krize je mnogo tvornic ustavilo obratovanje ali pa vsaj znižalo produkcijo za 25 do 75 odstotkov. Posledica te redukcije se že opaža v tem, da se cene stabilizirajo v celi Evropi. Cene kažejo tendenco, da se zvišajo.

Cena moki na Madžarskem. Vlada naredba določa cene moki za metrski stot takole: pšenični zdrob in fina bela moka 2000 K, moka za kuhanje 1400 K, pšenična moka za kruh zržena moka ali mešana 500 kron.

Nižnji-Novgorodski sejm, ki je igral v poslovнем prometu Rusije več stoletij važno ulogo, že tri leta ni bil obnovljen. Nižnji-Novgorodski sejni so svedovno znani ne le trgovskim krogom, marveč po zanimivih literarnih spisih vsemu izobraženemu svetu. Sovjetska vlada je v spoznanju velikanske važnosti tega seminja odredila, da se morajo ti sejni zopet prirejati letno. Semenj je bil otvorjen 29. julija pod vodstvom znanega ruskega veletrgovca Salaskina. Transporte blaga so spremljale do seminj posebne straže, na semnju samem pa je pomnožena milicija čuvala blago. Niso-li to čudne novice, ki prihajajo iz Rusije? Ni-li to smrten udarec podprtju trgovine? To so kratka poročila, ki pa jasno kažejo, da boljševiški program plava.

Veliki sejm v Novem Sadu. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo, da se vrši v Novem Sadu od 6. do 8. avgusta obrtniško - trgovski in živilski sejem.

Industrija.

Textil d. d. S sedežem v Zagrebu je protokolirana tvrdka Textil, d. d., ki bo proizvajala in prodajala tekstilne fabrikate in konfekcije. Delniška glavnica znaša 15.000.000 K, ki je razdeljena na 37.500 delnic po 400 K.

Znajanje proizvodje železa. V Ameriki je proizvodje železa letos padla za polovico. Dočim je bilo lansko leto prizvedenih 18.1 milijonov ton, je znašal letos proizvod železa le 9.4 milijonov ton.

Obrt.

Tečaji za obrtnike. Dne 28. julija je zaključil Urad za pospeševanje obrtniških tečajev za krojače kakor tudi predavanja o kalkulaciji in obrtnem spisu, ki so se vršila od 20. junija 1921. Obenem je zaključen pa tudi knjigovolski tečaj, ki se je vršil od 23. junija za obrtnike vseh strok. Dne 27. julija 1921. otvoril je Urad za pospeševanje obrtniških tečajev za čevljarie v Žireh, za katerega se je prijavilo 44 udeležnikov. 8. avgusta pa prikrojevalni tečaj za krojače v Radovljici.

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 10. septembra t. l. prošnje ter ji predložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko spričevalo; 4. učno spričevalo; 5. ubožni list in 6. naravstveno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje v zavodu skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

Državna podkovska šola. uljudno obvešča konjerece in lastnike konj, da se odslej v sredah in petkih popoldne konj ne bo podkova, izvzemi najnovejše slučaje.

Denarstvo.

Nov drobiž. Finančno ministrstvo je prejelo 6 vagonov drobiža po 10 par in po 25 par. Novci po 10 par se oddajo takoj v promet, novci po 25 par pa se bodo nekaj časa zadržali. Zaenkrat pridejo v promet novci po 25 par, ki se kujejo sedaj v Novem Sadu in v Zagreb.

Popisovanje in žigosanje obveznic A. O. monarhije. — **Podaljšanje roka.** Delegacija ministrstva finančnih v Ljubljani objavlja uradno: Ker se na ozemlju, ki je bilo do sedaj po Italiji zasedeno in ki je po rapaljski pogodbi pripadlo naši kraljevini, ni vršilo popisovanje in žigosanje obveznic predvojnih in vojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije, kakor je to v mirovni pogodbi predvideno, je gospod finančni minister s svojo odločbo D br. 8756 z dne 19. julija t. l. odredil, da se rok za popisovanje in žigosanje teh obveznic podaljša do dne 15. avgusta 1921. To popisovanje in žigosanje se bo vršilo v zmislu Pravilnika D br. 4019-20 (Uradni list št. 313 iz leta 1920). Popisovale se bodo tudi obveznice vojnih posojil, ki že nosijo italijanski žig »Tesoro italiano«. Hkrati je gospod finančni minister odobril, da se morejo do gornjega roka vzeti v pretres tudi prošnje za naknadni popis in žigosanje predvojnih posojil iz ostalega ozemlja naše kraljevine. Prošnje za dovoljenje naknadnega popisa in žigosanja gornjih obveznic naj se z obveznicami vred vlagajo do gori navedenega roka, t. j. do dne 15. avgusta t. l. pri delegaciji ministrstva finančnih v Ljubljani; na pozneje vložene prošnje se ne bo oziral. Na prošnjah mora biti od županstva potrjeno, da je prosilec naši državljan; tudi mora prosilec na verodosten način dokazati, da je pravi lastnik predloženih obveznic.

Stanje Narodne banke SHS dne 15. julija: Kovinska podlaga 442.807.542.4 (+ 5.793.696.70), posojila 197.284.053.13 (- 1.212.088.50), drž. dolg 4

Stroški za tuje vojake, ki se nahajajo na njenem ozemlju so znašali za vojake dnevno: za amerikanskega 13 šil. 4 p., za francoskega 15 frankov 19 cent., za belgijskega 18 frankov 9 cent. Končno je Nemčija plačala še v novčanicah 470 milijonov zlatih mark poleg vseh dobav za svojo lastno vojsko.

Svetovna banka v Ameriki. Amer. senator Hitschock je predlagal, da se osnuje v Zedinjenih Državah svetovna banka z glavnico 240 milijonov dolarjev. V slučaju, da bi amerikanska vlada tega predloga ne sprejela, namerava Hitschock sam izpeljati ta načrt s pomočjo glavnih amer. denarnih zavodov. Vse banke sveta mogle bi nakupiti delnice svetovne banke. Senator pravi, da bi ta novi svetovni denarni zavod mogoč pripomogel k stabilizaciji vsestranskih valut.

Popis lastnikov čekovnih računov. Čekovni zavod je izdal seznam lastnikov čekovnih računov, katerih je danes 1600. Seznam bo razposlan vsem lastnikom čekovnih računov pri čekovnem uradu v Zagrebu, ter jih bo zato odpisano K 10 od njihovega računa. Kdor si želi nabaviti tak seznam, pa nima pri ček. uradu v Zagrebu računa, naj vpošlje K 10 na naslov: Pošt. ček. zavod Zagreb s pripombo, da pošlje denar za nabavo seznama lastnikov ček. urada. V seznamu je skoro pri vsakem lastniku ček. urada naveden njegov točen naslov, kar je posebno za trgovske kroge velike važnosti. Cena K 10 za komad je določena za seznam z ozirom na to, da bo ček. urad mesečno izdajal dodatke, ki bodo vsebovali novo otvorjene račune. Te dodatke bo ček. urad razpošiljal brezplačno. V seznamu so v alfabetnem redu, najprvi navedeni vsi lastniki računov, ki stanejo v Zagrebu, potem mesta v katerih se še nahajajo lastniki računov v naši kraljevini, konečno pa inozemska mesta v alfabetnem redu.

Carina.

Carinske deklaracije. Gremij trgovcev v Ljubljani naznana, da so zopet carinske deklaracije in umetki na razpolago.

Plačevanje drž. trošarine na material, ki služi za izdelavo sveč. Generalna direkcija carin je odredila carinarijam sledče: Na material, iz katerega se morejo izdelovati sveče (razen bojevin in voščenih) se plačuje pri uvozu državna trošarina, kakor tudi na sveče po odbitku 10 % od trošarinske svete na račun izgube pri izdelovanju sveč in to, kadar uvoznik na deklaraciji izjavlja, da bo iz uvoženega materiala izdeloval sveče, ki podleže plačanju državne trošarine, ali da ga bo prodal svečarjem. Če uvoznik izjavlja, da ne bo izdeloval sveč in da ga ne bo prodal svečarjem, se drž. trošarine ne plača, vendar se ima o uvozu takega materiala obvestiti takoj merodajno trošarsko oblast z navedbo imena uvoznika, količine in kakovosti blaga.

Povišanje uvoznih carin na Poljskem. Minister za trgovino in industrijo ter minister za finance sta izdala odredbo, po kateri se povišajo uvozne carine na luksuzno blago za 20 odstotkov, na ostale predmete pa za 15 odstotkov.

Promet.

Otvoritev poštnih nabiralnic Dovsko in Kališovec p. Rajhenburg. Dne 16. avgusta 1921 se otvori v Dovskem (občina Seništa, politični okraj Brežice) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Dovsko. Istega dne se otvori tudi v kraju Kališovec, občina Brezje, politični okraj Brežice poštna nabiralnica z uradnim nazivom Kališovec. Nabiralnici spadata v okraj poštnega urada Rajhenburg, kateremu sta tudi podrejeni. Zvezo bosta imeli 3krat na teden po selskem pismonošči urada Rajhenburg. V okoliš nabiralnice Dovsko spadajo sledeči kraji: Dovsko, Šedun, Brezje in Dobrova (vzhodni del), v okoliš nabiralnce Kališovec pa kraji: Kališovec, Leskovec, Stranje in Dobrova (zahodni del).

Preskrbuje nakup in prodajo vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut. — Vročuje kupone in izžrebane vrednostne papirje. — Preskrbuje nakazila in inkasso na vsa tu- in inozemska bančna tržišča. — Daje predujme (posojila) na vrednostne papirje.

Kmetijstvo.

Kmetijski tečaj po deželi. Poverjenišča za kmetijstvo namerava tekom letošnje zime prirediti več kratkih kmetijskih tečajev po deželi, ki bodo trajali po en teden, in sicer: tečaje za gnojenje in tečaje za strežbo živine. Tečaji se prirede od novembra do konca februarja in so namenjeni moški in ženski mladini od 16. leta starosti naprej. Prirejali se bodo pod sledečimi pogoji: 1.) če se priglasi najmanj 30 udeležencev, ki se zavežejo, da bodo tečaj redno in točno obiskovali; 2.) če se za tečaj prekrbi potreben prostor (učna soba) s kurjavo. Ves pouk bo kolikor mogoče praktičen in je zaradi tega pridobiti tistim krajevnim zastopom (kmetijskim organizacijam, izobraževalnim društvom, županstvom itd.), ki želijo take tečaje organizirati, tudi pripravno kmetijo, kjer bi se lahko eno in drugo stvar pokazalo in z delom razložilo. Interesenti naj se za prireditev teh tečajev obračajo pravočasno na poverjeniščo za kmetijstvo v Ljubljani, kjer se dobe vsa potrebna nadaljnja pojasnila.

Iz naših organizacij.

Davek na poslovni promet. Ker so nekateri davčni uradi napačno tolmačili naredbo o davku na poslovni promet, se je trgovska in obrtniška zbornica obrnila na delegacijo ministrstva financ s prošnjo, da bi pojasnila, da 10% ni luksuzni pribitek za predmete, ki so navedeni v listi naredbe 32. Uradnega lista št. 11/921 velja le za uvoz, ne pa za notranjo producijo, oziroma za uvoz.

Na zbornično vlogo, je gori omenjena delegacija na vse davčne urade poslala tole pojasnilo: „Na prošnjo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani se ugotavlja, da se pobira 10% ni luksuzni pribitek od blaga uvoženega iz inozemstva le pri carinarnicah. Za luksuzno blago tuzemske produkcije se gornji pribitek ne pobira tudi ne pri izvozu. (Štev. 5283.)

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Pepelk (potaše). Ministrstvo trgovine in industrije je naznalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je znano elzaško društvo za proizvajanje in prodajo pepelika (potaše), Société Commerciale des Potasses d'Alsace ustavljeno specijelno zastopništvo za našo zemljo s sedežem v Parizu, Etablissements Majobrin 63 Rue Taitbout. Paris IX eme. Ker je naša zemlja predvsem zemljoradnička in ima vsled tega večjo potrebo za umetna gnojila, se gori navedeno društvo nadeja, da stopi z nami v trgovske zveze. (Št. 6102)

Dobava, prodaja.

Dobava nepremokljivih plah. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu razpisuje na 20. avgusta t. l. ob 12 uri ofertno licitacijo za nabavo 300 komadov nepremokljivih plah za železniške vozove. Podrobnejši podatki in pogoj so interesentom pri upravi materiala omenjenega ravnateljstva vsaki dan med 10 in 12 uro na razpolago (II. nad. soba 96.)

Razpis dobave ovsja, ječema in koruze. Komanda Dravske divizijske oblasti sprejema pismene ponudbe do 4. avgusta t. l. za dobavo ovsja, ječema in koruze in sicer: za Ljubljano 190.000 kg, za Maribor 200.000 kg in za Celje 20.000 kg. Kavcija znaša 10% od ponudene cene. Ponudbe je kolekativi s kolkom za 2 dinara. Podrobni pogoji so pri divizijski intendanturi na vpogled. Izvod dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled (Št. 6222.)

Razno.

Finančni zakon za l. 1921/22. Finančni zakon za leto 1921/22. je izdejan in se predloži v odobrenje.

OBRTNA BANKA
Ljubljana, Kongresni trg 4. - Telefon 508.

Uvedba potnih legitimacij. Po naredbi ministrstva za notranje stvari J. Br. 21.825, je sporazumno z ministrstvom za promet določeno, da mora vsak potnik, kadar odide iz kraja svojega stanovanja, imeti od pristojne lokalne oblasti izdano potno legitimacijo, ki velja za mesec dni in ki se mora povodom vsakega potovanja vidirati.

Znlažanje cen gradbenega materiala v državnih gozdovih. V svrhu, da se olajšajo razne gradnje v državi, je ministrstvo za šume in rude sklenilo, da se znatno znižajo cene gradbenega materiala v vseh državnih gozdovih.

Krznarska razstava. V Berlinu se bo vršila 9. in 10. avgusta t. l. velika krznarska razstava. Več mesecov deluje ogromen kapital, da bo prireditev kolikor mogoče dobro uspela. Modeli in način predelave bo gotovo zanimali tudi naše trgovce.

Avstrijsko-italijanski tovorni promet. Razveljavitev, oziroma izpremembe vozninskih stavkov. Koncem meseca julija 1921. leta se razveljavijo vozninski stavki izjemne tarife 15 A, ki so v »Provizorni železniški tovorni tarifi«, veljavni izza dne 1. februarja 1921. leta, in vozninski stavki, objavljeni v »Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo« 46 z dne 2. maja 1921. leta pod št. 691. Z veljavnostjo izza dne 1. avgusta 1921. leta do preklica, oziroma do proizvedbe po tarifi, a najdalje do konca meseca februarja 1922. leta, se uvajajo v okviru zgoraj imenovane železniške tovorne tarife za les pozicije H — 13 — c iz klasifikacije, ki je veljavna za tarifo, ako se predava v prevoz kot tovorno blago in ako se plača voznina najmanj za 10.000 kg za tovorni list in voz, in sicer v Trst, tiste vozninski stavki: za 100 kg centesimov od postaj: Aigen 795, Arnstetten 930, Bischofshofen 746, Bleiburg 613, Bruck a. d. M. Frachtenbahnhof 785, Bruck-Fusch 759, Dellach 675, Dölsach 690, Eben im Pongau 759, Ettendorf 780, Föderlach-Faakersee 548, Frantschach-St. Gertraud 867, Garsten 930, Gmunden 882, Grafenstein 558, Gratwein 724, Graz-Hauptbahnhof 708, Greifenburg-Weissensee 641, Gröbming 818, Gummern 535, Hieflau 856, Hopfgarten 856, Hüttau 759, Judendorf 708, Kalwang 772, Kindberg 819, Kirchberg in Tirol 837, Kirchdorf a. d. Krems 872, Klagenfurt-Hauptbahnhof 513, Klagenfurt, Rudolfstrasse 549, Klaus 863, Kleblach-Lind 622, Kleinmünchen 930, Kregelach 832, Krumpendorf 552, Lavamünd 772, Leibnitz 647, Leoben-Hauptbahnhof 746, Leoben-Staatsbahnhof 746, Leogang 795, Lienz 702, Liezen 820, Lienz-Frachtenbahnhof 930, Maishofen 772, Mandling 782, Marein-St. Lorenzen 802, Mitterdorf-Veitsch 819, Mixnitz 772, Möllbrücke-Sachsenburg 609, Mürzuselz 850, Neumarkt in Steiermark 643, Nicolsdorf 680, Niklasdorf 782, Oberdrauburg 670, Öblarn 818, Páternion-Pfeistritz 560, Peggau-Deutsch-Pfeistritz 742, Pernegg 772, Peugen 755, Pöchlarn 956, Pörtschach am See 561, Puntigam 694, Radstadt 772, Rossleithen 847, Rotenturm 576, Rottenmann 805, Salzburg 794, St. Andrä 823, St. Johann im Pongau 733, St. Michael 733, St. Paul 806, St. Stefan 837, Schladming 794, Schwarzach-St. Veit 724, Schwarzenau 1082, Selzthal 818, Spital am Semmering 862, Spittal-Millstättersee 590, Steinhaus 862, Steyr 930, Stübing 724, Taxenbach 745, Unzmarkt 672, Velden am Wörthersee 554, Villach-Hauptbahnhof 525, Villach Staatsbahnhof 496, Völkermarkt-Kühnsdorf 590, Völklamart 856, Wartberg-Mürzthal 819, Wels 901, Werfen 750, Weyer 892, Wolfsberg 853, Zell am See 772, Zeltweg 700.

Tržna poročila.

Poljski pridelki.

Sombor. Posebno dobra kakovost pšenici je vzbudila zanimanje inozemstva. Prišli so kupci iz Avstrije in Nemčije, ki živahno sklepajo kupčije. Cena

pšenici je K 940 — do 950 — franko vlač. brod na Donavi. Koruzo prodajajo po K 570 — do 600, oves po K 580 — do 590 —, ječmen po K 600 — do 610 —. Mlini meljejo noč in dan ter odpošiljajo moko v pasivne kraje. Avstrija tudi kupuje našo moko.

Živilna.

Ljubljana. Na mesečni semenj je bilo prgnanih 236 konj, 30 volov, 60 krav, 16 telet in 135 prašičev. Cene: konji 4000—15.000 K, boljši voli 18 do 21 K (za 1 kg žive teže), slabši 16 do 18 K, krave 10—15 K, teleta 18—20 K. Cene prašičem se niso spremenile. Obisk je bil srednji, kupčija pa živahn.

Vabilo

ustanovnemu občnemu zboru
trgovskega gremija za politični
okraj Slovenjgradec
ki se bo vršil
dne 9. avgusta 1921, ob 9. uri dop.
v dvorani hotela »Goll«.

DNEVNI RED:

1. Poročilo:
  - a) načelnika pripravljalnega odbora;
  - b) načelnika »Zveze trgovskih gremijev in zadruž za Slovenijo v Ljubljani»;
  - c) tajnika »Zveze trgovskih gremijev in zadruž za Slovenijo v Ljubljani».
2. Čitanje in sklepanje o pravilih trgovskega gremija za politični okraj Slovenjgradec.
3. Volitev gremijalnega načelstva.
4. Raznoterosti.

Pripravljalni odbor.

V slučaju neslepčnosti se vrši v smislu sklepa eno uro pozneje ravno tam 2. občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Jajca
Ed. Suppanz, Pristava
Slovenija. : : Izvoz jajc.

kupuje in prevzame vagonске ali kosovne pošiljatve tudi na licu mesta ponudnika
Majceneje in dobro kupite bencin petrolej strojno olje tovor-mast karbolinej kolomaz
pri Dravogradski rafineriji mineralnega olja
MARIBOR.

Opekarna v Račju
prodaja majceneje
zarezno in drugo strešno opeko, zidake, cevi za drenaže, najb. vrste.

Eskomptuje in vnovčuje menice. — Sprejema denarne vloge na tekoči račun ali pa na čekovni promet. — Hrani in oskrbuje vrednosne papirje, reviduje številke. — Dovoljuje vsakovrstne kredite.

Finansiranje obrtnih podjetij.

OFICIJELNI ŠPEDITORJI „LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Zagreb, Rakek, Trst, Wien.
Raznovrstne spedicije.

BALKAN
d. d. za mednarodne transporte.

Rekspedicije. - Preselitve s
pohišvenimi vozovi. - Zacari-
nanja, carinska agencija.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko

In deželne pridelke
raznovrstno rudniško
22, 10–10 vodo,
Lastna pražarna za kavo
In mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Jadranska montanska **Sladkor**
družba, d. z o. z. Ljubljana

Zvonarska ulica 5 (S).
Telefon 9. - Brzojavi, Montana'
Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:
Vse vrste
kovin, rudnin
in kemikalij ter vse
industrijske izdelke, spa-
dajoče v rudarsko, fužinarsko in
kemijsko stroko.

kocke v zabojih po 50 kg,
kristal v vrečah po 100 kg
na vagone kakor tudi manj-
ših množinah iz skladišča v
Mariboru

po najnižjih dnevnih cenah

Družba Mayer
Maribor.

Tovarna olja in firneža

Zabret & Ko.

Brlof pri Kranju (Slow.).

Skladišče: Beograd, Novi Sad.

NAJČENEJE.

Proizvaja jedilno laneno olje,
tehnično laneno olje, prima
laneni firnež, lanene tropine
in druge vrste oljnih izdelkov.

Brzojavi: ZABRET, KRAJN.

I. C. MAYER
LJUBLJANA

MANUFAKTURA

62, 10–10

EN GROS

EN DETAIL

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bohinjski in trapistov-
ski sir, salami, šunka in sla-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER
Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Veletrgovina z drobnino, galerterijo in ple-
teninami (trikotaža)

Gašpari in Faninger
Maribor

Aleksandrova cesta 48. : Samo na debelo.

Zaloga pohištva
lastnega izdelka
Andrej Kregar
strojno mizarstvo Št. Vid n. Ljubljano.

Izvršuje vsa stavbna in
pohištvena mizarška dela po naro-
čilu. Cenik pohištva na ogled.

Galerterija, drobnarija, papir
in pletarski izdelki na debelo

Baloh in Rosina
MARIBOR, Grajski trg št. 3.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“!

Podpisana tvrdka priporoča:

**Pravi malinovec, ci-
tronov sok** z raf. slad-
korjem vkuhan po najnižji
dnevni ceni.

Rum kompoz. za izde-
vanje fason ruma; liker esenci:
**carsi hrušovec, klim-
ijevec in rosolia.**

Istotako so na razpolago ex-
trakti za brezalkoholne pičaje:
mallin in **citronov**!

Potnik Srečko,
tvornica sad. sokov,
esenc in ekstraktov.

Ljubljana
Meteljkova ulica
(blizu Belgijске vojašnice).

NA DEBELO.

Veletrgovina z železnino
Pinter in Lenard, Maribor

NA DEBELO.